

Пътятъ къмъ лобната мѣста

Нощта бавно превалѣше. По кривата пѣтека за върха четниците съ мжка си пробиваха пѣтъ. Въ бледата зора смѣтно се очертаваха тѣхнитѣ уморени сѣнки. Никакъвъ говоръ.

Предвестниците на българската свобода мълчеливо следваха своята героична сѣдба — Бутанъ, Милинъ-камъкъ, Веслецъ. Съ кръвта на безпримѣрно героичнитѣ чедѣ на Балкана, тамъ бѣха записани най-свѣтлиѣ страници на нашата освободителна борба.

Първитѣ лѣчи на изгрѣващото слънце едва докосваха върховетѣ на вѣковнитѣ дървета. Четата спрѣ за кратъкъ отдыхъ. Уморени отъ кървавитѣ сражения и капнали за сѣнь, юнацитѣ налѣгаха по широката поляна. Само воеводата заобиколенъ съ своитѣ първи помощници не използваха краткото време за почивка.

Отъ вчера башибозушкитѣ орди следваха по петитѣ четата и трѣбваше да се намѣри изходъ. Всѣки моментъ можеше да ги нападнатъ. Трѣбваше всичко да се предвижда.

Деньтъ бързо настѣпваше. Топлитѣ лѣчи на слънцето игриво се провираха между дърветата и огрѣваха китната поляна, върху мекия килимъ на която спѣха спокойно юнацитѣ отъ Ботевата чета. Воеводата, изправенъ всрѣдъ своитѣ първи помощници бѣше величественъ съ своята осанка въ утринната синевина. Красивия му мундиръ, еполетитѣ, сабятѣ, бинокля и револвера го правѣха истински военачалникъ. А калпакътъ, съ високото перо кривнато върху високото чело, прибираще неспокойнитѣ вѣдрици. Воеводата бѣше угриженъ, тъмнитѣ му очи издаваха мжката, която бушуваше въ неговата душа

Три дни вече отъ както се води

неравенъ бой. Три дни презъ кървави сражения, три дни жестокъ бой съ бѣснитѣ потери на турскитѣ пѣлчища. Три дни, нито сѣнь, нито храна и въпрѣки всичко героична съпротива срещу врага. Той слушаше съ мжка правдивитѣ думи на своитѣ първи помощници, които роптаеха срещу още недозрѣлия народъ за вѣзстание. Мисълта на воеводата, бистра както винаги и сега успокояваше всички. Тѣхната велика жертва бѣше необходима на Родината и тѣ трѣбваше да я дадатъ и ще я дадатъ, ако ще и всички до единъ да умратъ. Съ тѣхната смѣртъ приближаваше изгрѣва на свободата на българския народъ.

Съветътъ свърши. Засвири трѣбата. Четата се приготи за пѣтъ, раздѣлена на три части: главно ядро, предна охрана и тилна охрана тя — пое отново стрѣмния, но славенъ пѣтъ къмъ „Вола“.

Сутринтъ на 20. май 1876 година ги завари заели позиция по северо-източния склонъ на „Вола“. Черкезки и башибозушки орди и редовни турски войски бѣха се разположили на юго-западъ съ целъ да пазятъ пѣтя за „Вратцата“.

Боятъ започна! Озвѣрелитѣ турски пѣлчища бѣсно напиреха срещу шепата храбреци, окопали се здраво всрѣдъ неприсѣжнитѣ скали на върха. Нито умората, нито жаждата, нито глада бѣха въ състояние да спратъ устрема за борба на храбритѣ български герои. Смъртоносни куршуми сви-стѣха, като оси надъ главитѣ на четниците, удържа се въ скалитѣ и отскачаха съ остъръ писъкъ. Една следъ друга вълнитѣ на читациѣ врѣхлитаха като хала срещу шепата храбреци, предвестници на свободата на българ-